

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นความต้องการของมนุษย์ประการหนึ่ง ซึ่งมีส่วนช่วยส่งเสริมให้ประชาชน ได้มีการพัฒนาตนเองไปในทางที่ดีขึ้น มีชีวิตที่ดีในสังคม ตลอดจนมีความสามารถในการประกอบ อาชีพได้ ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญสำหรับทุกคน¹ และเป็นสิ่งจำเป็นต่อการที่ จะช่วยให้ประเทศพบกับความเจริญก้าวหน้า ทั้งทางด้านกำลังคน เศรษฐกิจและสังคมของชาติ อาจกล่าวได้ว่า ประชาชนของประเทศใดได้รับการศึกษาดีแล้ว ประเทศนั้นย่อมมีโอกาสดีกว่า ที่จะเจริญก้าวหน้ามั่นคง² กระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงกล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาเอาไว้ดังนี้ "การศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของ ชีวิต เพราะเป็นรากฐานสำหรับช่วยให้บุคคลสามารถก้าวไปถึงความสำเร็จ ความสุข ความเจริญ ทั้งปวง ทั้งของตนเองและของส่วนรวม"³ จึงพอจะสรุปได้ว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือที่ช่วยใน การพัฒนาคนและพัฒนาประเทศ

จากเหตุผลดังกล่าวจะเห็นว่า การศึกษามีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคมใน ปัจจุบันเป็นอย่างมาก เพราะการศึกษา คือ กระบวนการสั่งสอน การฝึกอบรม หรือกระบวนการ ถ่ายทอดความรู้ ความชำนาญ และทัศนคติ ซึ่งรวมเรียกว่า "ประสบการณ์" อันเป็นกระบวนการ

¹ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, "ความสำคัญของการศึกษา," วิทยากรย 82 (เมษายน 2527): 21.

² คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, เอกสารการสัมมนาการฝึกสอนของนิสิต ครุศาสตร์ภาคพิเศษ (กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์, 2514), หน้า 87.

³ กระแสพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช, "ความคมทาง การศึกษา," วารสารครุศาสตร์ 2 (สิงหาคม-พฤศจิกายน 2515): 11.

ที่มนุษย์จัดให้แก่มนุษย์ด้วยกัน¹ ผู้ที่มีหน้าที่ถ่ายทอดความรู้และอบรมสั่งสอนแก่เยาวชนซึ่งจะเป็นผู้ใหญ่ที่มีประสิทธิภาพในวันข้างหน้าก็คือ ครู ซึ่งปัจจุบันนี้แนวความคิดที่ว่า "ครูที่ดีนั้นสร้างขึ้นมาได้" เป็นที่ยอมรับกันมากขึ้น รัฐบาลก็ได้ให้ความสำคัญและสนับสนุนการผลิตครูโดยมีการกำหนดนโยบายไว้ในแผนการศึกษาชาติ พุทธศักราช 2520 ในหมวดที่ 2 ว่า "รัฐเป็นผู้จัดการฝึกหัดครูทุกระดับ และทั้งดำเนินการผลิตครูเพื่อให้สถานศึกษาต่าง ๆ มีครูผู้สามารถให้การศึกษได้ตามสมควร สมความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ รัฐพึงใช้มาตรการพิเศษคัดเลือกบุคคลที่จะเข้าศึกษาด้านการฝึกหัดครู ทั้งนี้ เพื่อให้ได้บุคคลที่มีสติปัญญา ความเหมาะสมและมีความสามารถที่จะเป็นครู"² การที่รัฐให้ความสำคัญการฝึกหัดครูเช่นนี้ เพราะครูมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของชาติ ดังนั้นการผลิตครูจะต้องอยู่ในความดูแลอย่างใกล้ชิด ตามปกติแล้วการฝึกหัดครูจะต้องจัดให้มีการเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติควบคู่กันไป ก่อนที่นักศึกษาจะจบหลักสูตรวิชาการศึกษาและออกไปเป็นครูได้นั้นจะต้องผ่านการฝึกภาคปฏิบัติหรือการฝึกสอนเสียก่อน ทั้งนี้ เพื่อจะได้ทราบแนวทางและสามารถที่จะนำหลักการ วิธีการ ตลอดจนวิธีต่าง ๆ ในการเรียนการสอนไปใช้ปฏิบัติในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การฝึกภาคปฏิบัตินี้ได้มีมานานแล้ว กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2460 ได้มีระเบียบประกาศให้ประกาศนียบัตรแก่ผู้ที่สอบไล่ได้ประโยคครูทั้งชายและหญิง โดยมีเกณฑ์สามประการ คือ ประการแรกได้ฝึกสอนมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี...³

การฝึกสอนมีความสำคัญมากสำหรับการฝึกหัดครู แม้แต่ในต่างประเทศ เช่น เกลอเอ็ม อินโลว์ (Gail M. Inlow) กล่าวไว้ว่า การฝึกสอน เป็นงานที่วัดผลงานทั้งหมดของโครงการฝึกหัดครูเพราะทำให้สถาบันฝึกหัดครูมีโอกาสมองตนเอง เพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้นเสมอ⁴

¹ ภิญโญ สาธร, หลักบริหารการศึกษา (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2526), หน้า 14.

² สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, แผนการศึกษาชาติ พุทธศักราช 2520 (กรุงเทพมหานคร: อักษรบัณฑิต, 2523), หน้า 4.

³ ทองอินทร์ วงศ์โสธร, "ฝึกหัดครูไทยในวันนี้และในวันหน้า," วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ 12 (สิงหาคม-กันยายน 2521): 24

⁴ Gail M. Inlow, Maturity in High School Teaching (Englewood Cliff, New Jersey: Prentice - Hall 1963), p.40.

สำหรับในประเทศไทยนั้น ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ได้กล่าวถึงการฝึกสอนไว้ว่า "การฝึกสอนเป็นหัวใจของการฝึกหัดครู เพราะอาชีพที่เขาอบรมรับว่า เป็นวิชาที่แท้จริงก็เพราะมีการฝึกสอนอยู่ การฝึกสอนเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง เพราะว่าเป็นการเอาทฤษฎีเรียนในชั้นกับการปฏิบัติจริงมาบรรจบกันว่า จะปฏิบัติจริง ๆ ได้หรือไม่"¹

ในปัจจุบันได้ใช้คำว่า "การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ" แทน "การฝึกสอน" โดยเริ่มใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518² และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพหรือการฝึกปฏิบัติงาน จัดเป็นวิชาการทางครุศาสตร์ภาคปฏิบัติที่จำเป็นมาก เพราะถือว่าเป็นหัวใจของโครงการผลิตครูและเจ้าหน้าที่การศึกษาทุกชั้นและทุกประเภท เนื้อหาของการให้ประสบการณ์วิชาชีพนั้นก็เหมือนกับการปฏิบัติงานในวิชาชีพด้านอื่น ๆ จัดว่าเป็นกิจกรรมขั้นสุดยอดที่ให้ประสบการณ์ตรงแก่นิสิตก่อนที่จะออกไปมีอาชีพครูและเจ้าหน้าที่การศึกษาประจำการจริง ๆ ³ โดยการนำเอาความรู้ภาคทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ในภาคปฏิบัติตลอดระยะเวลาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาต้องอาศัยการประสานงานและการปฏิบัติงานร่วมกันของบุคลากรหลายฝ่าย อาทิ เช่น จากภาคหลักสูตรและการสอน อาจารย์นิเทศก์

¹ ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี "คำปราศรัยของอธิบดีกรมการฝึกหัดครู ประธานในพิธีเปิดสัมมนาอาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ และอาจารย์นิเทศก์ ผู้ดำเนินงานด้านการฝึกสอน" บรรยาย ณ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 6-7 กรกฎาคม 2516 (เอกสารอัดสำเนา) หน้า 1.

² ปิยะชาติ แสงอรุณ, "การเปรียบเทียบปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพพระยะก่อนฝึก ขณะฝึก และหลังการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของนิสิตภาคศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ ปีการศึกษา 2526" (ภาควิชาศิลปศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526) บทนำ

³ คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ประสบการณ์วิชาชีพครู (กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523) บทนำ

ผู้บริหารโรงเรียนฝึกสอน และอาจารย์ที่เลี้ยง¹ ซึ่งบุคลากรเหล่านี้ล้วนมีบทบาทที่สำคัญต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพทั้งสิ้น ดังที่ นพพร หานิชสุข ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่ช่วยเสริมสร้างให้นักศึกษาประสบผลสำเร็จในการฝึกสอนประกอบด้วย สถาบันฝึกหัดครู อาจารย์นิเทศก์ โรงเรียนฝึกสอน อาจารย์ที่เลี้ยงและเพื่อนนักศึกษาฝึกสอน²

นอกจากนี้องค์ประกอบที่สำคัญและมีบทบาทต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เป็นอย่างมาก ได้แก่ ตัวนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพเอง การฝึกประสบการณ์วิชาชีพจะประสบความสำเร็จหรือมีปัญหาย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยทางด้านนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพแต่ละคน อาทิเช่น ภูมิหลังทางด้านครอบครัว นักศึกษาที่มีภูมิหลังทางด้านนี้ดีอาจจะประสบผลสำเร็จในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพดีกว่านักศึกษาที่มีภูมิหลังทางครอบครัวไม่ดี ดังที่ เอกแลนด์ (Eckland) ได้พบว่าอาชีพของบิดา ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว มีอิทธิพลต่อการเรียนของนักศึกษา³ และที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพแต่ละคนย่อมจะมีความแตกต่างกันทางด้านสมอง สติปัญญาและการเรียนรู้ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นการนำเอาการเรียนรู้ภาคทฤษฎีไปปฏิบัติ ผลสัมฤทธิ์จากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาแต่ละคนก็ขึ้นอยู่กับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาด้วยเช่นกัน เจนเซ็น (Jensen) ได้ทำการวิเคราะห์และเปรียบเทียบปัญหาของนักศึกษาที่มีผลการเรียนสูงและต่ำ พบว่า นักศึกษาที่มี

¹ฉวีวรรณ สฤตติกุล, "การสำรวจทัศนคติของอาจารย์ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีต่อนักศึกษาฝึกสอนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง" (ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2525) หน้า 3.

²นพพร หานิชสุข, การนิเทศการศึกษา (กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, มปป.), หน้า 77-82.

³Bruce Kent Eckland, "A Study of College Dropouts and Graduates Ten Years after Matriculation, with Special Reference to Social Origins and Intergenerational Mobility," Dissertation Abstract 25 (May 1965): 6370.

ผลการเรียนต่ำมีปัญหามากกว่านักศึกษาที่มีผลการเรียนสูง¹ ดังนั้นปัจจัยทั้งสองด้านนี้อาจจะมีส่วนสัมพันธ์กับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพตลอดระยะเวลาที่ออกทำการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

เมื่อนักศึกษาได้ออกทำการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ บุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับตัวนักศึกษามากที่สุด ได้แก่ อาจารย์นิเทศก์และอาจารย์ที่เลี้ยง อาจารย์ทั้งสองต้องเป็นผู้วางแผนการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพและประเมินผลการสอนตามโปรแกรมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาตลอดระยะเวลาที่ทำการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อาจารย์นิเทศก์มีบทบาทต่อนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพมาก การพิจารณาเลือกสรรอาจารย์นิเทศก์ต้องดูคุณสมบัติดังนี้ ต้องมีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีและมีประสบการณ์ด้านการสอนในวิชาที่จะนิเทศมาอย่างน้อยระหว่าง 1-3 ปี² รวมทั้งต้องมีความเข้าใจในตัวนักศึกษาและสภาพสังคมของครูและนักเรียน มีความรับผิดชอบ มีเหตุผล สติปัญญาในการนิเทศ³ สำหรับอาจารย์ที่เลี้ยงผู้ซึ่งใกล้ชิดตัวนักศึกษามากที่สุดมีส่วนรับผิดชอบถึงครึ่งหนึ่งของความสำเร็จที่นักศึกษาจะได้รับจากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เกี่ยวกับการวางแผน การจัดหลักสูตร เลือกวิธีสอน และงานภายในชั้นเรียน ดังนั้นการเลือกบุคคลที่จะมาเป็นอาจารย์ที่เลี้ยงจึงควรเน้นผู้ที่มีความรู้ความสามารถดี เข้าใจงานนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพและพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือแก่นักศึกษาได้ ทั้งปัญหาการเรียนการสอนและการวางตัวในสังคมที่นักศึกษาเข้าไปร่วมอยู่ อีกทั้งต้องมีคุณสมบัติดังนี้ คือ ต้องเป็นผู้ที่มีวุฒิทางครู และไม่ต่ำกว่าระดับการศึกษาของนักศึกษา มีประสบการณ์การสอนในวิชานั้น ๆ ไม่น้อยกว่า 2 ปีการศึกษา⁴ คุก (Cooke) ได้ศึกษาเพื่อหาเกณฑ์มาตรฐานในการเลือกอาจารย์ที่เลี้ยง

¹Vern Harmon Jensen, "An Analysis and Comparison of the Adjustment Problems of Nonachieving College Students of Low Scholastic Ability an Other Groups of Achieving and Nonachieving Students," Dissertation Abstract 19 (July 1958): 70-71.

²วิทยา บุญสม, งานของศึกษานิเทศก์กับอาจารย์นิเทศก์ (แผ่นปลิว), บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หน้า 4.

³ภิญโญ สาธร, หลักบริหารการศึกษา (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2516), หน้า 294.

⁴สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, เรื่องเดียวกัน. หน้า 99.

เขาเสนอแนะว่า "อาจารย์ที่เลี้ยงควรรได้รับปริญญาตรีเป็นอย่างต่ำ และควรรได้เรียนวิชานิเทศ การฝึกสอนและประสบความสำเร็จในการสอนมาเป็นเวลา 2-5 ปี¹ จึงพอสรุปได้ว่า อาจารย์ นิเทศก์และอาจารย์ที่เลี้ยงต่างก็มีบทบาทสำคัญต่อนักศึกษาในด้านการนิเทศการสอน ถ้าทั้งอาจารย์ นิเทศก์และอาจารย์ที่เลี้ยงขาดความร่วมมือ หรือไม่มีความตั้งใจที่จะทำหน้าที่นิเทศการสอนอย่าง แท้จริงแล้ว ปัญหาต่าง ๆ จากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา ก็จะเกิดตามมา อันจะมีผล ทำให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาไม่ได้ผลตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ และทำให้นักศึกษา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาชีพครู อันจะ เป็นผล เสียต่อสถาบันผลิตครูในอนาคต ต่อไป

ในการสัมมนานักศึกษาหลังจากฝึกประสบการณ์วิชาชีพแต่ละครั้งจะพบว่า นักศึกษาได้ กล่าวถึงปัญหาต่าง ๆ ที่ได้ประสบระหว่างออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพอย่างมากมาย ปัญหา เหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นปัญหาที่หาดึงถึงโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของวิทยาลัยครู อาจารย์ นิเทศก์ โรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อาจารย์ที่เลี้ยง ปัญหาส่วนตัวของนักศึกษา และวิธีสอน ซึ่งทางสถาบันที่ผลิตครูก็ได้เห็นความสำคัญและพยายามปรับปรุง แก้ไข ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ อีกทั้งได้มีผู้ที่สนใจได้ทำการสำรวจและวิจัยปัญหาที่เกิดจากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของแต่ละ สถาบันไว้ดังต่อไปนี้

การประชุมปฏิบัติการโครงการปรับปรุงหลักสูตรการฝึกหัดครูของวิทยาลัยครู สอนสุนันทา ในปี 2523 พบว่า ปัญหาการสอนมีดังนี้

1. การเตรียมการสอน
2. การปกครองชั้น
3. การทำอุปกรณ์การสอน
4. การจัดหาอุปกรณ์การสอน
5. ความสัมพันธ์กับอาจารย์นิเทศก์

¹Dau B. Cooke, "Quantitative Standards for the Implementation Qualitative Standards in Student Teaching Programs," Dissertation Abstracts, 27 (October-December, 1966): 1682-1683 A.

6. การสอนวิชาที่ไม่ถนัด
7. วิธีสอน
8. ความสัมพันธ์กับครูที่เลี้ยง¹

ประนอม เดชชัย ได้ทำการวิจัย เรื่อง "ปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่" ในปี 2518 พบว่า ปัญหาการฝึกสอนที่ประสบส่วนใหญ่เกี่ยวกับกระบวนการสอน อุปกรณ์การสอน การจัดโครงการสอนของคณะและการปกครองชั้นเรียน²

ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ดังที่กล่าวมานี้จะพบว่า ปัญหาจากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพส่วนใหญ่เป็นปัญหาทางด้านการสอนและการปฏิบัติตัวของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เช่น ปัญหาการเตรียมการสอน ปัญหาวิธีสอน ปัญหาอุปกรณ์การสอน ปัญหาการปกครองชั้นเรียน ปัญหาการวัดและประเมินผล ปัญหาบุคลิกภาพ และปัญหามนุษย์สัมพันธ์ ฯลฯ ปัญหาเหล่านี้ นักศึกษาในวิทยาลัยครูแต่ละแห่งประสบอยู่เสมอ แต่ปัญหาที่นักศึกษาประสบนั้นจะเหมือนกันหรือแตกต่างกันย่อมขึ้นอยู่กับภูมิหลังของนักศึกษาด้วย อาทิเช่น เพศ ภูมิฐานะของ ผู้ปกครอง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของแต่ละวิทยาลัยครู ประเภทของโรงเรียนที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และการนิเทศการสอนของอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์ที่เลี้ยง ฯลฯ ภูมิหลังต่าง ๆ เหล่านี้จะมีผลต่อปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในด้านการเตรียมการสอน วิธีสอน อุปกรณ์การสอน การปกครองชั้นเรียน การวัดผลและประเมินผล บุคลิกภาพ และมนุษยสัมพันธ์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นอย่างมาก จากข้อมูลต่าง ๆ ดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจและต้องการจะศึกษาถึงภูมิหลังของนักศึกษาวิทยาลัยครูและเปรียบเทียบปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงที่มีภูมิหลังต่างกัน โดยศึกษาจากนักศึกษาวิทยาลัยครูที่เรียนหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต 4 ปี เพื่อต้องการทราบว่า นักศึกษาที่มีภูมิหลังต่างกันจะประสบปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในด้านต่าง ๆ เหมือนกันหรือแตกต่างกันมากน้อย

¹วิทยาลัยครูสวนสุนันทา, การประชุมปฏิบัติการโครงการปรับปรุงหลักสูตรการฝึกหัดครู (กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยครูสวนสุนันทา, 2523), หน้า 60.

²ประนอม เดชชัย, "ปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่" (วิทยานิพนธ์ปริญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518)

เพียงใด ทั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ที่มีหน้าที่โดยตรงหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์วิชาชีพได้นำไปแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้อง และเป็นประโยชน์ต่อการจัด ขั้นตอนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของวิทยาลัยครูให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น สามารถผลิตครูที่ดีมีคุณภาพ ช่วยกันพัฒนากำลังคนและการศึกษาของชาติให้มีประสิทธิภาพตามความต้องการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงความแตกต่างทางด้านภูมิหลังและปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง
2. เพื่อ เปรียบเทียบปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงที่มีภูมิหลังต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตการวิจัยดังนี้ คือ

1. กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา เป็นนักศึกษาวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง 6 แห่ง ได้แก่ นักศึกษาวิทยาลัยครูจันทระเกษม นักศึกษาวิทยาลัยครูพระนคร นักศึกษาวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา นักศึกษาวิทยาลัยครูธนบุรี นักศึกษาวิทยาลัยครูสวนสุนันทา นักศึกษาวิทยาลัยครูสวนดุสิต ซึ่งเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 4 และออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพในเทอมที่ 1 ปีการศึกษา 2528

2. ตัวแปรที่ต้องศึกษา คือ

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ภูมิหลังของนักศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ภูมิลำเนาของผู้ปกครอง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ขั้นตอนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของวิทยาลัยครู อาจารย์นิเทศก์โรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และอาจารย์ที่เลี้ยง

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในด้านการเตรียมการสอน สื่อการเรียนการสอน วิธีสอน การปกครองชั้น การวัดผลและประเมินผล บุคลิกภาพ และด้านมนุษยสัมพันธ์

ข้อตกลงเบื้องต้น

ผู้วิจัยถือว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ นักศึกษาวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง 6 แห่ง ซึ่งออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพในเทอมที่ 1 ปีการศึกษา 2528 ให้คำตอบที่เชื่อถือได้และตรงกับความ เป็นจริง

คำจำกัดความ

ภูมิหลังของนักศึกษา หมายถึง ภูมิหลังทางด้านครอบครัว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง ขั้นตอนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของวิทยาลัยครู อาจารย์นิเทศก์ โรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพและอาจารย์ที่เลี้ยง

ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หมายถึง ปัญหาทางการเตรียมการสอน สื่อการเรียนการสอน วิธีสอน การปกครองชั้น การวัดผลและประเมินผล บุคลิกภาพ และด้านมนุษยสัมพันธ์

นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หมายถึง นักศึกษาวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีปีที่ 4 และวิทยาลัยครูส่งไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพในภาคเรียนแรกของปีการศึกษา 2528

ภูมิหลังทางด้านครอบครัว หมายถึง ภูมิลาเนาของผู้ปกครอง

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง เกรดเฉลี่ยของนักศึกษาวิทยาลัยครูในชั้นปีที่ 4

ขั้นตอนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หมายถึง การจัดขั้นตอนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้แก่ศึกษาก่อนที่จะออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพเต็มเวลาในโรงเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้คือ การศึกษาและสังเกตการสอนในชั้นเรียนจริง การฝึกเป็นครูช่วยสอนในชั้นเรียนจริง การทดลองสอนในสถานการณ์จำลองและการทดลองสอนในชั้นเรียนจริง

อาจารย์นิเทศก์ หมายถึง อาจารย์ที่กำลังสอนอยู่ในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง และทำการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาวิทยาลัยครูที่ทำการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ในภาคเรียนแรก ปีการศึกษา 2528

โรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หมายถึง โรงเรียนที่วิทยาลัยครูได้คัดเลือกและ
ส่งนักศึกษาออกไปทำการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่โรงเรียนนั้น ๆ

อาจารย์พี่เลี้ยง หมายถึง อาจารย์ที่ทำการสอนอยู่ในโรงเรียนที่วิทยาลัยครูส่งนักศึกษา
ออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในกรุงเทพมหานคร ทำหน้าที่นี้แทนนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
และเป็นที่ยอมรับแก่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

วิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง¹ หมายถึง วิทยาลัยครู 6 แห่ง ในกรุงเทพมหานคร ได้แก่
วิทยาลัยครูจันทระเกษม วิทยาลัยครูพระนคร วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา วิทยาลัยครูธนบุรี
วิทยาลัยครูสวนสุนันทา และวิทยาลัยครูสวนดุสิต

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักศึกษาที่จะออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพจะได้แนวทาง เกี่ยวกับการปรับปรุงตนเอง
ในด้านวิชาการและบุคลิกภาพ ก่อนออกทำการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
2. อาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยงได้ทราบถึงปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
ของนักศึกษาวิทยาลัยครูที่มีความแตกต่างกันทางด้านภูมิหลังของนักศึกษาว่ามีความแตกต่างหรือ
เหมือนกันมากน้อยเพียงใด เพื่อสะดวกต่อการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
3. วิทยาลัยครูสามารถนำผลการวิจัยไปปรับปรุงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ตลอดจน
ใช้ในการแนะนำนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹วิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ซึ่ง
กำหนดโดย ข้อบังคับสภาการฝึกหัดครู ว่าด้วยกลุ่มวิทยาลัยครู พ.ศ. 2528.